

УДК 004.9:004.77:02:930.25(045)

**АНАЛІЗ ЗМІСТУ, ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА, АРХІВНА СПРАВА»**

Мовчан К.М.

**ANALYSIS OF THE CONTENT, INFORMATION SECURITY OF THE SPECIALTY
«INFORMATION, LIBRARY, ARCHIVAL BUSINESS»**

Movchan Katerina

В статті розкрито передумови становлення спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа». Проаналізовано змістову складову спеціальності. Доведено необхідність оновлення інформаційного забезпечення спеціальності та представлено досвід Мукачівського державного університету. З'ясовано, що важливо не надавати пріоритетності тій чи іншій складовій змісту підготовки фахівців спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», а забезпечити формування кожної на належному рівні, рівні готовності до професійної діяльності.

Ключові слова: бібліотекар, музей, архів, інформаційні ресурси, інформаційна діяльність, освітня програма.

The article reveals the prerequisites for the formation of the specialty "Information, library, archival affairs". The semantic component of the specialty is analyzed. To determine the essence of professional activity in its modern form, there are three components in the structure of the specialty "Information, library and archival affairs", namely: information business, library business, archival business. The necessity of updating the information support of the specialty in accordance with the changes caused by the introduction of a new list of industries and specialties, which will train specialists in Ukraine, is presented and the experience of Mukachevo State University is presented. It was found that it is important not to give priority to one or another component of the content of training specialists in the specialty "Information, library and archival affairs", but to ensure the formation of each at the appropriate level, level of readiness for professional activity.

Key words: librarian, museum, archive, information resources, information activity, educational program.

Із зростанням документних потоків, інформатизації суспільства, виникло питання підготувати фахівця, здатного отримати, упорядкувати, зберігати, розповсюджувати документні потоки.

Введення в дію Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (2015р.) викликало суттєві зміни підготовки фахівців документної сфери: бібліотечного, документознавства, архівознавства, книгознавства, інформаційної діяльності. Всі ці спеціальності об'єдналися в одну – «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа», яка стала актуальною і затребуваною на ринку праці і визвала резонансні, не однозначні дискусії.

Сучасний рівень розвитку управління, зміни в інформаційній діяльності покладає на фахівців ділової сфери не лише створення документації а і її рух, інформаційну підтримку, зберігання. Отже, гостро стає питання, що навчальну діяльність необхідно зорієнтувати на розширення професійної сфери підготовки випускників спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» в інформаційній інфраструктурі та документно-комунікаційній системі України, яка включає бібліотеки, інформаційні центри, архіви, музеї [1]. Всі ці фактори зумовили необхідність підготовки висококваліфікованих, всебічно розвинених фахівців.

Питання підготовки фахівців документно-інформаційної сфери вивчалася багатьма

науковцями, зокрема, Гайснюк Н. розглядає інформаційну діяльність як коло повноважень документознавця. Соляник А. у своїх дослідженнях орієнтувався на міждисциплінарні підходи, які забезпечують підготовку фахівців, які виконують функцію комунікаційних посередників. Артюхова Л., Сілкова Г. в своїх дослідженнях зазначили, що інформаційна діяльність зазнає суттєвих змін в усіх галузях, впроваджуються інформаційні технології та збільшується кількість спеціальних дисциплін.

Матвієнко О., Цивін М., досліджуючи питання збереження бібліотечної складової в новій спеціальності, зазначили, що «із введенням нової спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа», ЗВО, які планують здійснювати підготовку за новоствореною спеціальністю, мають забезпечити рівноправний розвиток в її межах усіх заявлених у назві складових – і бібліотекарів, і архівістів, і інформаційних працівників [2, с.10].

Орієнтуючись на дослідження змісту професійної діяльності кожного компонента, визначимо завдання, які ставляться перед фахівцями з названої спеціальності відповідно до законодавства (див. табл.1).

Таблиця 1.

Трикомпонентна структура спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» [1]

Інформаційна діяльність	Бібліотечна справа	Архівна справа
сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави. Основними видами інформаційної діяльності є створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації.	галузь інформаційної, культурної та освітньої діяльності суспільства, спрямована на створення і розвиток мережі бібліотек, формування, опрацювання, упорядкування та зберігання бібліотечних фондів, організацію бібліотечного, інформаційного та довідковобібліографічного обслуговування користувачів бібліотеки, підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у галузі бібліотечної справи, наукове та методичне забезпечення розвитку бібліотечної діяльності.	галузь життєдіяльності суспільства, що охоплює наукові, організаційні, правові, технологічні, економічні та інші питання діяльності юридичних і фізичних осіб, пов'язані із нагромадженням, обліком, зберіганням архівних документів та використанням відомостей, що в них містяться.

Отже, актуальною стає проблема фахівців з інформаційної діяльності, які здатні застосовувати інформаційні технології для опрацювання інформаційних потоків, створювати системи інформаційного забезпечення, організувати використання документних інформаційних ресурсів [2].

В Україні здійснюється підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», «Магістр», «Молодший бакалавр», «Молодший спеціаліст».

Аналізуючи документне, матеріальне, інформаційне забезпечення даної спеціальності, необхідно зауважити, що вона має недостатнє інформаційне забезпечення, порушена рівновага у навчальних планах підготовки фахівців, – одні вищі навчальні заклади роблять акцент у бік інформаційної справи, інші бібліотечної справи, документознавства, архівознавства, документознавства – немає певної узгодженості між закладами освіти.

Мета дослідження – розглянути проблему підготовки фахівців «Інформаційної, бібліотечної, архівної справи».

Одним із пріоритетних напрямів розвитку освіти є підготовка конкурентоспроможного, компетентного фахівця.

Компетентність фахівця – це динамічна комбінація знань, умінь і навичок, професійних якостей, здатності працівника успішно здійснювати професійну діяльність. Підготовка висококваліфікованого фахівця потребує модернізації змісту освіти і її організації відповідно до вимог національного і світового ринків [3].

Як показують результати дослідження в Україні не досконалі єдині державні освітні стандарти щодо даної спеціальності; не адаптовані навчальні плани і програми вищих навчальних закладів і зарубіжних країн. Моніторинг сайтів вищих навчальних закладів, де здійснюється підготовка фахівців спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» показав, що більшість вузів не оприлюднюють на сайтах освітні програми, у вузах спостерігаються розбіжності у назвах і змісті дисциплін.

«Процес підготовки фахівця бібліотечної та архівної справи вбачається в необхідності сформулювати об'єкт навчання як інтелектуальну систему, що передбачає інтеграцію у структуру особистості необхідних змістовних елементів, ... встановити між ними зв'язок» [1, с. 183] та забезпечити наступність в навчанні.

Спеціальність молода, затребувана на ринку праці і підготовка фахівців інформаційної, бібліотечної, архівної справи здійснюється у 66 вищих навчальних закладах України. Вже було здійснено перші випуски фахівців даної спеціальності, але все ще недоліки, прогалини в інформаційному забезпеченні даної спеціальності. Для якісної підготовки фахівців недостатньо навчально-методичних, навчальних видань, які забезпечують викладання дисциплін, направлених на підготовку працівників інформаційної, бібліотечної, архівної справи. Ця проблема полягає в тому, що спеціальність недостатньо вивчена, значно подорожчав друк видань, що скоротило кількість видавництва і обсяг видавничої продукції. Загалом навчальні заклади забезпечують викладання дисциплін власними науковими та навчальними виданнями.

У Мукачівському державному університеті здійснюється підготовка фахівців спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» за освітніми ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр». Проблема забезпечення дисциплін необхідними інформаційними ресурсами вирішується за допомогою власних друкованих видань та електронних ресурсів, доступу до інституційних репозитаріїв, світових, вітчизняних каталогів, бібліотек. Саме такий підхід сприяє більш повному інформаційному забезпеченню, самостійній роботі студентів.

Отже, майбутнє фахівців «Інформаційної, бібліотечної, архівної справи» залежить від того, що буде закладено в основу підготовки фахівців, які інформаційні ресурси будуть використовуватись в навчальній діяльності, де буде здійснюватися практична підготовка.

Введення в освітній простір нової спеціальності це не тільки об'єднання бібліотекарів, архівістів, інформаційних працівників а і забезпечення розвитку інформаційного середовища завдяки підготовці висококваліфікованих працівників. При змістовному наповненні освітньої програми не потрібно акцентувати увагу на пріоритетності тієї чи іншої спеціальності, а забезпечити формування кожної на належному рівні, що забезпечить рівні готовності до професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Кухтяк О. Я. Аналіз змісту та структури спеціальності «інформаційна, бібліотечна та архівна справа» [Електронний ресурс] / О.Я. Кухтяк. – Режим доступу: file:///C:/Users/user/Desktop/kuhtyak_o-ya..pdf.
2. Матвієнко О. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа»: чи буде збережена бібліотечна професія? / О. Матвієнко, М. Цивін // Вісник книжкової палати. – 2017. – №2. – С.10.

3. Ющенко Л.О. Формування професійних компетентностей фахівців [Електронний ресурс] / Л.О. Ющенко, В.О. Базар. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%B9/Downloads/189855-422442-1-SM.pdf>.

References

1. Kukhtyak, O. Ya. Analiz zmistu ta struktury spetsialnosti «informatiina, bibliotechna ta arkhivna sprava» [Analysis of the content and structure of the specialty "information, library and archival affairs"]. [online] Available at: file:///C:/Users/user/Desktop/kuhtyak_o-ya..pdf.
2. Matviienko, O. and Tsyvin, M. 2017. Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu «Informatiina, bibliotechna, arkhivna sprava»: chy bude zberezhen bibliotechna profesiia? [Standard of higher education of Ukraine in the specialty "Information, library, archival affairs": will the library profession be preserved?]. *Bulletin of the Book Chamber*, 2, 10.
3. Yushchenko, L.O. and Bazar, V.O. Formuvannia profesiinykh kompetentnosti fakhivtsiv [Formation of professional competencies of specialists]. [online] Available at: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%B9/Downloads/189855-422442-1-SM.pdf>.

УДК 37.013.73(477.83+438)(045)

ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИЙ ЗАПОВІТ ПОЛЬСЬКОГО ДОСЛІДНИКА К. ТВАРДОВСЬКОГО

Павко А.І.

SPIRITUAL AND CULTURAL WILL OF POLISH RESEARCHER K. TWARDOWSKI

Pavko Anatolii

У статті на основі творчого, конструктивно-критичного осмислення і наукового аналізу оригінальних праць польського вченого Казимира Твардовського, засновника і одного із яскравих представників Львівсько-Варшавської філософської школи, новітніх соціогуманітарних досліджень здійснено спробу розкрити сутнісні засади інтелектуальної ідеї університету у логіко-філософській спадщині відомого європейського професора, виокремити її методологічні та світоглядні детермінанти у гносеологічному та ціннісному вимірах. У науковій розвідці акцентується, зокрема, увага на значенні креативних ідей К.Твардовського для визначення пріоритетних напрямів і основних тенденцій формування сучасної моделі університету в умовах трансформаційних змін в освітньо-науковій системі України.

Ключові слова: університет, Львівсько-Варшавська школа, наукова творчість, світоглядні детермінанти, трансформаційні зміни.

The article on the basis of creative, constructive-critical comprehension and scientific analysis of the original works of Polish scientist Kazimir Tvardovsky, founder and one of the brightest representatives of the Lviv-Warsaw Philosophical School, the latest research makes an attempt to reveal the essential foundations of the intellectual idea of the university in the philosophical and pedagogical heritage of a well-known European professor, to distinguish its methodological and ideological determinants in epistemological and value dimensions. The scientific research pays attention, in particular, to the importance of K. Tvardovsky's creative ideas for determining priority directions and main tendencies of formation of the modern university model in the conditions of transformational changes in the educational and scientific system of Ukraine.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>